

# Az új gazdasági mechanizmus és a pártmunka

Ankét a Dél-Magyarország szerkesztőségében

A Dél-Magyarország szerkesztő bizottsága vállalati pártbizottsági és üzemi alapszervezeti titkárokat hívott meg a szegedi újságíróklubba, hogy az új gazdasági mechanizmus elveit és céljait megismertető feladatokról eszmecsere folytasson velük. A tanácskozáson részt vett Balog István, a Szeged városi párt-vegrehajtó bizottság tagja, a pártbizottság ipari osztályának vezetője, Ozvald Imre, a Szeged városi pártbizottság párt- és tömegszervezeti osztályának vezetője, Balassy Sándor, a Kenderfőnyé és Szövőipari Vállalat pártbizottságának titkára, Reseterics Sándorné, a Pamutnyomóipari Vállalat Szegedi Textilműve pártbizottságának titkára, Hevesi István, a 10. sz. AKÖV csúcs-pártvezetőségének titkára, Farkas János, a Csongrád megyei Húsiipari Vállalat csúcs-pártvezetőségének szervező titkára, Sőregi Ferenc, a Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat párttitkára, Tárkány Lóránd, az Országos Gumiipari Vállalat EMERGE I. gyáregysége pártvezetőjének vezetője, Árendás József, a szegedi Új Élet Termelőszövetkezet párttitkára és Csányi Ferenc, az EM Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat 5-ös főépítészvezetője párt-alszervezetének titkára.

Az ankétot elhangzottakat foglalja össze cikkünk.

## Az élet követeli

Legtöbb vállalatnál a nagy jelentőségű pártbizottság megjelenése után mindjárt összeültek a politikai és a gazdasági vezetők és beszélgettek az új mechanizmusról. Ez azonban nem azt jelenti, hogy már mindenütt értik is, miről van szó. Bizonyos tapasztalatok arra vallanak, hogy felelős beosztásban dolgozó emberek között is akadnak olyanok, akik a pártbizottságot még el sem olvasták. Nincs tehát csodálkozni való azon, hogy a párttagság egészében, s pláne a párttagok között gyakran találkoztunk teljes tájékozatlanságra valló észrevételekkel és véleményekkel. Noha az új gazdasági mechanizmus bevezetéséről szóló pártbizottsági határozat, valamint a IX. pártkongresszus irányelvei is lezöngöltek, hogy az intézkedések célja a szocialista rendszer erősítése és teljes felépítése, némelyek aggodalmaskodnak: hátha a párt vezető szerepe forog kockán. Az ilyen elvtársak valószínűleg elfelejtették, hogy az új mechanizmus megvalósítását a párt Központi Bizottsága kezdeményezte és határozta el, tehát nem külső vagy belső ellenpótlók kényszerítették ránk. A párt eddigi fejlődésünk tudományos elemzése alapján maga ismertette fel, hogy nincs értelme a további halogatásnak. Jóllehet a jelenlegi gazdasági helyzet is huzamosabb ideig tartani tudna még az ipari termelés évi 6-7 százalékos növekedési ütemét, mégis előbbre kell lépni. Azt akarjuk, hogy népgazdaságunk korszerűbben fejlődjék, jobb legyen az összhang a termelés és a fogyasztás között, a tudomány és a tech-

nika gyorsabban, hatékonyabban segítse a termelést, a dolgozók intenzíven vegyenek részt a munka irányításában és ellenőrzésében, vagyis vessük meg a további, határozottabb életszínvonal-emelkedés szilárd alapjait.

Több szegedi példa is arról tanúskodik, hogy az új gazdasági mechanizmust az élet sürgeti. Rendkívül megszorodott a papírmunka, s ez komoly erőket von el a produktív tevékenységtől. Gyakran — hiába van anynyi adminisztrátor — a pártbizottság vezetőjének kell jelentéseket készítenie a vállalatoknál, ami néha azért is bosszantó, mert a rövid határidős idegőrlő, kapkodó adatgyűjtést feleslegesen látják. Az élelmiszer-kiskereskedelmi vállalat pártbizottsága már kezdeményezett bizonyos lépéseket azért is, hogy a vásárlók megnövekedett, differenciáltabb igényeit kielégítsék. Hiába volt azonban „fantáziája”, az elgondolás a jelenlegi mechanizmus korlátaiba ütközött. Ezt mutatja a következő eset is. Mivel a nagykereskedelem nem szállította le idejében a lakosság által igen keresett árucikkeket, a pártbizottság indítványára Szolnok megyében vásárolta azt meg az ELKER. Ebből persze baj származott, mert a meglévő gazdálkodás keretei között — az anarchia elkerülése végett — csak akkor szerezhetnek be önállóan árut, ha a nagykereskedelmi vállalat igazolja, hogy nem tud szállítani. E szabályok betartása tehát ma még fontos és érthető, jóllehet Szegeden gyakran hiányoznak az autósifon is, más megyében meg ugyanakkor raktáron hever.

## Nem várunk csodákat

Némelyek csodákat várnak a jövőtől. A Kenderfőnyé és Szövőipari Vállalatnál gyakran hallani olyan maliciózus megjegyzést, hogy „majd az új mechanizmus mindent megold”. Pedig ez korántsem ilyen egyszerű. Jóllehet megszűntek majd egy sor jelenlegi ellentmondás, de ugyanakkor újabbak — ma még nem láthatók — adódhatnak. Nagyon hozzáértően és felelősségteljesen kell dolgozni minden politikai és gazdasági vezetőnek azért, hogy a buktatókat elkerüljék és a párt célkitűzése a lehető legteljesebben megvalósuljon meg. Feltétlenül növekszik a pártbizottságok feladata is, noha ezek a feladatok ma még nem is lehetnek konkrétan kidolgozottak. Sok kommunista türelmetlenkedik emiatt, pedig nincs rá oka. A párt idejében gondoskodik majd a megfelelő tájékoztatásról. Jelenleg nem a részletek ismertetése a fontos, (később sor kerül rá), hanem az, hogy a párttagság soraiban tisztázódjanak a főbb elvi kérdések, mert

csak így lesznek képesek fokozatosan kitisztítani az emberek fejéből a mende-mondákat és a zavaros nézeteket.

Habár valóban sok probléma vár még tisztázásra a pártbizottságokban, anynyi máris bizonyos: a pártmunkában, a termelés pártellenőrzésében is félre kell tenni a régi, megszokott szabályokat. Eddig előfordult egy-egy gyárban, hogy a gazdasági vezetőség beszámoltatása lényegét tekintve nem hozott kielégítő eredményt, mert a pártbizottság tagjai — közgazdasági ismeretek hiányában — elfogadták azt, amit éppen mondtak nekik. Másfél év múlva ez a nyilvánvalóan formális ellenőrzés nem fordulhat elő, ha a kommunizmus ténylegesen elő akarják segíteni a vállalati nyereség növekedését és ezzel együtt a dolgozók béren felüli részesedését. Ezért legalább a pártbizottság tagjainak szükséges lesz mélyrehatóan megismerkedniük az árutermelés törvényeivel is, mivel ezek a törvények korlátozzák ugyan, de a szo-

cializmusban is hatnak, akár akarjuk, akár nem. A pártbizottság értelmében létrehozandó felügyelő bizottságokban tehát a társadalmi szervek képviselői mellett helyet kapnak szakemberek is, akik akár a legtöme-

nyebb közgazdasági frazeológiából is képesek lesznek kihámozni a való tényeket. Az ilyen pártellenőrzés pedig önálló, alkotó tevékenység lesz, nem holmi mellékes munka.

## Fölösleges aggodalom

Mivel az anyagi ösztönzés, vagyis a munka szerinti díjazás elve az új gazdasági mechanizmusban még határozottabb hangsúlyt kap, az eddignél jobban igényli a pártbizottság támogatását. Ma még az elvtársak egy része is ferde szemmel nézi, ha például egy mérnök autót vagy más luxuscikket vásárol, s könnyen ráfognak, hogy korrump, vagy legalábbis anyagias az illető. Pedig az ilyesmit soha sem szabad felszínesen megítélni. Világos, hogy a spekulációból származó jogtalan jövedelmek ellen ezentúl is fel kell lépni. De ha valaki például olyan újítást nyújt be a vezetőségnek amely jelentősen elősegíti a vállalat eredményesebb gazdálkodását, akkor az sem erkölcstelen, ha száz ezer vagy kétszáz ezer forintot kap érte. Ez nem elmenthető a párt politikájával, sőt azt szoktuk mondani, hogy bárcsak ezerszámra dolgoznának nálunk ilyen képességű emberek. Csúpan a szocializmus alapelveit érvényesítjük azzal, hogy akkora többlet produkál a társadalom javára, az arányosan nagyobb anyagi megbecsülésben is részesüljön. A mi viszonyaink között senki sem gyűjthet tőkét, még ha annál nagyobb is a jövedelme. Nem zsákmányolhat ki vele másokat, tehát ilyesmi miatt fölösleges az aggodalom.

Hogy az anyagi ösztönzés elvének érvényesítése mennyire találkozik a dolgozók egyetértésével és mennyi ebből a népgazdasági haszon,

azt jól érzékelteti az Új Élet Tsz példája is. Ebben a közös gazdaságban sokáig ragaszkodtak a nem eléggé ösztönző munkaegység szerinti jövedelem elosztáshoz. A tagság emiatt csak reggel 8 óra tájban szállingózott ki a földekre és délután 4 óra felé már abbahagyta a munkát. Ilyen körülmények között csak vegetálni tudott a szövetkezet, s az emberek sem voltak elégedettek. Mióta azonban a kommunizmus kezdeményezésére áttértek a százalékos művelésre, összehasonlíthatatlanul megjavult a munkafegyelm. Senki sem vitatja, hogy a tsz tagok zöme nyilván a saját anyagi előnyét nézi elsősorban, de egyúttal nagyobb kedvvel veszik ki részüket a közös munkából és a szövetkezet politikailag és gazdaságilag egyaránt megerősödött. Márpedig ez a lényeg. Nem vitás, ha az ott dolgozó elvtársak mereven ragaszkodtak volna a régihez és képtelenek lettek volna megszakadni az anyagi ösztönzés iránti előítéletől, akkor még ma is ott tartanánk, ahol néhány évvel ezelőtt. Hasonló a helyzet az üzemekben is. Hiába mondogatjuk az embereknek, hogy szocializmust építünk, s mindenki jobban él, ha a rossz gazdálkodás következtében a vállalat munkásai csak 1300-1400 forintot keresnek havonta. Az agitációnak kötbőnie kell az élet valóságához, különben nem éri el a célját.

## Nyitott szemmel és füllel

A textilművekben és másutt is gyakran foglalkoztatják a kommunizmust, hogy az új gazdasági mechanizmus körülményei között mennyire becsüljük meg a munkásokat. Vannak olyanok, akik tizenöt-húsz év óta becsülettel helytállnak a maguk posztján, de most már baleset, betegség, és más okok miatt képtelenek annyi gépet kezelni, mint korábban. Némelyek úgy vélik, hogy ha a takarítók, vagy ehhez hasonló, kevesebb bérű munkát nem fogadják el, akkor egyszerűen kiadják nekik munkakönyvüket. Szó sincs róla. Az úgynevezett belső tartalékok feltartása és a munka termelékenységének erőteljesebb növekedése következtében kétségtelenül számolhatunk bizonyos időszakos munkaerő-felesleggel, de a párt és a kormány ezt a problémát megnyugtatóan rendezi. Mindenféle „jólértesültséggel” szembe lehet szegezni: a munkásosztály, a nép hatalmának további erősítése garancia arra, hogy a mély szocialista humanizmus a legmesszebbmenőkig érvényesüljön. Akinek efelől kétségei támadnának, az gondoljon arra, hogy az új mechanizmusnak — a pártbizottság egyértelműen kiemelve ezt — együtt kell járnia a demokratizmus kiélekedésével, a dolgozók érdekvédelmével. Ez azt is jelenti, hogy az áthelyezési és felmondási ügyekben csak a társadalmi szervek meghallgatásával dönthet a gazdasági vezetőség. A párt kádermunkájának szerepe nem csökken, hanem növekszik.

Az eredményes pártmunka megbecsülése érdekében áll majd mindenkinek. Hogy mást ne mondjunk, a különféle gyártási átváltások következtében előálló nehézségek leküzdésében elsősorban a pártbizottságokra támaszkodnak az igazgatók is. Kétségtelen azonban, hogy a kommunizmus megbecsülését és tekintélyét nem lehet határozottan biztosítani. Először is a szimpatikus egyéni magatartás és a hozzáértés. A problémák mind bonyolultabbak lesznek, és ezt már a szeptemberi vezetőség-újraalakítástól párttaggyűléseken is érdemes figyelembe venni. A tagság lehetőleg olyan elvtársakat válasszon a pártbizottságok élére, akik a következő két év alatt képesek felmenni a komplikált feladatokhoz.

Most még nem azon kell vitatkoznunk, hogy az új mechanizmusban milyen módszerekkel dolgozunk majd. Egyelőre az a közvetlen tennivaló, hogy a kommunizmus jól megértse az új gazdasági mechanizmus szükségességét, és lelket tudjanak önteni a kishitűekbe. Gondosan kísérjék figyelemmel az erre vonatkozó további intézkedéseket, előadásokat és frásos anyagokat, hogy minél több eleven érv birtokában győzhessék meg igazukról dolgozó társaikat. Ugyanakkor járjanak nyitott szemmel és füllel a munkahelyeken is. Gyűjtsék össze a felvetődő kérdéseket, hogy a párt idejében értesülhessen azokról.

F. Nagy István

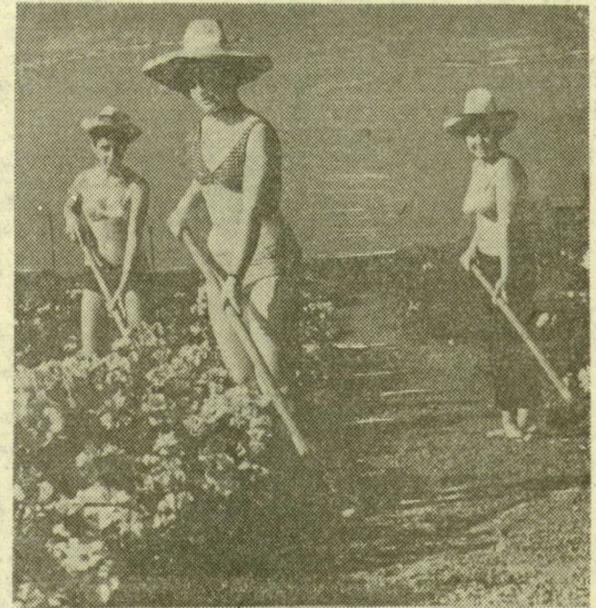
## Dolgozik az óriás kazán

A bővülő Bánhidai Hőerőműnél kedden, tegnap begyújtották az óriáskazánban, amely a Magyar Hajó- és Darugyár korszerű gyártmánya, s egyben a legnagyobb hazai készítésű kazán. Oránként 320 tonna, 136 atmoszféri nyomású gőzt állíthatnak majd benne elő. Az 56 és fél méter magas, 4300 tonna súlyú acélkolosszusba csaknem 180 ezer méter hosszú csőlabirintust szereltek be. A 10 ezer méternyi hegesztett varrat minőségét fényképfelvételkel, izotópsugarakkal ellenőrizték.

## Terven felül 60 millió téglá

Az első negyedévben csaknem tízmillió téglával maradtak adósak az EM Téglagyártó és Cserépipari Tröszt gyárai. Az év első hét hónapjában nemcsak az adósságot törlesztették, hanem kéreken hatvan millió téglát gyártottak az előirányzatot felül. A tröszt készít különféle téglákat, s ebből a termékből is számottevően túlteljesítette a tervet. Végeredményben — a gázzsiliát anyagokkal együtt — összesen 77 millió téglának megfelelő terven felüli falazóanyagot kapott az ország.

## Rózsás diákok



(Tóth Béla felv.)

Hasznosan töltik a vakációt az újszegedi Haladás Tsz-ben Dénes Zsuzsanna, Jobba Eva és Trúth Márta diákok. Segítenek a kertészetben, ápolják a virágokat.

## Újabb eredmények a Tisza-kutatásban

A szegedi Tisza-kutató expedíció tagjai a napokban tértek vissza idei tanulmányútról s újabb jelentős eredményeket könyvelhetnek el a folyó növény- és állatvilágának feltérképezésében.

Dr. Kolosváry Gábor akadémikus, a Szegedi József Attila Tudományegyetem állatrendszertani intézetének igazgatója és munkatársai: Homonnay Szabolcs, Bodrogkőzy György, Csizmazia György tanárok és Bittera József egyetemi hallgató negyven kilométeres szakaszt térképeztek fel.

Lónyától Gergelyi-Ugornyáig tanulmányozták az ősi Tiszahátat, amely sok érdekességet, meglepetést tartogatott. A folyó két partja szinte két külön világ botanikai és klimatológiai szempontból egyaránt. A jobboldali részen hegyi elemek lelhetők fel, buja ártéri növényzettel. Az itt legeltetett tehének szokatlanul magas zsírtartalmú tejet adnak. A baloldali part ugyanakkor sokkal szárazabb klímájú, talaja szegényes, gyengébb.

Allattani vonatkozásban ugyancsak említésre méltó vizsgálatokat folytattak.

Amíg a folyó más részein fogott halakban különféle parazitákat találhatók, itt ezek nem fordultak elő, minden hal steril volt ebből a szempontból. Ennek valószínűleg az a magyarázata, hogy hiányoznak a paraziták úgynevezett köztes gazdái az apró rákok, amelyek előbb szoktak megtelepedni a paraziták s utána a halakon. De oka lehet az is, hogy a folyónak

Tóth Béla